

Hva er biologisk mangfold?

Begrepet biologisk mangfold, eller biodiversitet, er et mer omfattende begrep enn bare antall arter. Det inkluderer også genetisk mangfold mellom individer innen en art og mangfold av leveområder eller økosystemer, for eksempel dammer, skoger og så videre. Mennesker er helt avhengige av et stort biologisk mangfold og fungerende økosystem for matproduksjon, regulering av klima og værforhold, rensing av drikkevann, byggematerialer, tekstiler og tilgang til kjemiske stoffer som brukes i produksjon av livsviktige medisiner, maling, kosmetikk og mye annet. Det vil si at økosystemer og arter også har en enorm økonomisk verdi for samfunnet.

Dessverre er jordens biologiske mangfold unders sterkt press, mye på grunn av menneskelig aktivitet. De største truslene er:

Nedbygging av leveområder

Oppdeling av leveområder (for eksempel veibygging)

Klimaendringer

Overhøsting (f.eks overfiske)

Spredning av fremmede arter som utkonkurrerer de lokale artene

Endringer i jordbruksmønstre (for eksempel gjengroing av beiteområder)

Det har etter hvert blitt større fokus på biologisk mangfold, noe som blant annet har resultert i den nye naturmangfoldloven som ble vedtatt i 2009. Naturmangfoldloven erstatter naturvernloven fra 1970, men er mye mer omfattende. Den gamle loven gjaldt kun vern av områder og fredning av enkeltarter, mens naturmangfoldloven også omfatter natur utenfor verneområder og fokuserer mer på bærekraftig bruk enn bare på rent vern. Den nye loven inneholder også to helt nye begreper; utvalgte naturtyper og prioriterte arter.

Utvalgte naturtyper er i følge loven: "En naturtype er en ensartet type natur som omfatter alt plante- og dyreliv og de miljøfaktorene som virker der". Dette kan for eksempel være hule eiker som huser mange forskjellige arter av insekter og andre organismer, eller større områder som kalklindeskog. Loven åpner for at regjeringen kan velge ut naturtyper. Det er ennå ikke noen naturtyper som er vedtatt som utvalgte, men arbeidet med dette pågår. Naturtyper i Ås som sannsynligvis vil bli utpekt ganske snart er hule eiker og edelløvsog.

Prioriterte arter: Reglene om prioriterte arter erstatter nåværende artsfredning, men gir utvidete muligheter til beskyttelse. Regjeringen kan lage forskrifter som utpeker prioriterte arter. Det nye med regelverket er at man også kan beskytte artens viktigste leveområder. Det vil si at mens det før var forbudt å drepe en truet art, mens det samtidig var helt lovlig å bygge ned artens leveområde (funksjonsområde), er de nå mulig å beskytte området mot inngrep. Regulering av disse områdene vil følge arten dersom den flytter seg. Dette gir en mer fleksibel beskyttelse enn før. I Ås kommune er storsalamander den viktigste av de prioriterte artene. Kommunen har også fått utpekt øyenstikkeren Bred blålibelle som sin ansvarsart i Miljøverndepartementets postkortaksjon (legg inn lenke til MDs sider om dette). Disse to artene lever begge i dammer og forekomstene i Ås er kartlagt. (legg inn lenke)

I tillegg til utvalgte naturtyper og prioriterte arter, vil loven også videreføre vanlig områdevern, som naturreservater og nasjonalparker. Slike områder utpekes av regjeringen og forvaltes av Fylkesmannen. I Ås kommune har vi følgende naturreservater:

Nordre Pollen naturreservat er et skogområde med stor variasjon i vegetasjon med verdifulle lågurtgranskoger, sumpskoger og edelløvskog. Her gjelder *Forskrift om verneplan for barskog, vedlegg 10, fredning av Nordre Pollen naturreservat, Ås kommune, Oslo og Akershus* (FOR 2005-06-10 nr 573).

Pollen naturreservat er et område med viktig edelløvskog. Her gjelder *Forskrift om fredning for Pollen naturreservat i Ås kommune, Akershus* (FOR-1982-09-17-1417).

Pollevann naturreservat er et viktig våtmarksområde og økosystem som inkluderer vegetasjon, fugleliv og dyreliv. Her gjelder *Forskrift om vern av Pollevann naturreservat, Ås kommune, Akershus* (FOR-1992-10-02-751).

Tuskjær fuglefredningsområde er et viktig hekkeområde for flere sjøfuglarter. Her gjelder *Forskrift om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 60. Fredning av Tuskjær fuglefredningsområde, Ås kommune, Akershus* (FOR-2009-06-19-768).

Flatskjær fuglefredningsområde er også et viktig hekkeområde for sjøfugl. Her gjelder *Forskrift om Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl. Vedlegg 61. Fredning av Flatskjær fuglefredningsområde, Ås kommune, Akershus* (FOR 2009-06-19 nr 769).

Østensjøvann naturreservat er et viktig våtmarksområde med et økosystem som inkluderer vegetasjon, fugleliv og dyreliv. Her gjelder *Forskrift om vern av Østensjøvann naturreservat, Ås kommune, Akershus* (FOR-1992-10-02-752).

Hva kan du gjøre for å beskytte biologisk mangfold?

Bekjempe kjempebjørnekjeks, se lenke om råd for dette:

<http://www.sabima.no/sider/tekst.asp?side=547>

Ikke dumppe hageavfall i skogen, se lenke til Follo Ren/Bølstad sin nettside om gratis levering:

<http://www.folloren.no/private.102729.no.html>

Unngå å plante svartelistede arter i hagen, se lenke til infobrosjyre fra Fylkesmannen i O og A, "Hagerømlinger"

<http://www.fylkesmannen.no/fagom.aspx?m=56811&amid=3188338>

Sette opp fuglekasser. Se: <http://www.fuglevennen.no/aktiviteter/by/natur/bn4/?vis=veiledning>

Ta vare på dammer, de er viktige leveområder for amfibier og insekter. Se skjøtselsråd for salamanderdammer på:

<http://www.follolandbruk.no/viltogfisk/salamandre.html>

Ta vare på hule eiketrær. Ikke hugg dem, rydd gjerne evt. buskas rundt dem.

Spise bærekraftig sjømat. Se WWF Norge sin liste over bærekraftig sjømat:

http://wwf.no/dette_jobber_med/hav_og_kyst/baerekraftige_fiskerier/sjomatguiden_2010_11/

Ikke kjøp produkter laget av tropiske treslag. Se regnskogfondets kjøpeguide:

<http://www.regnskog.no/hvordan-vi-jobber/forbrukersp%C3%B8rsm%C3%A5l>